

Alessandro Baricco

DE JONGE BRUID

Vertaald door Manon Smits

2015

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Voor Samuele, Sebastiano en Barbara.
Bedankt.

Zesendertig treden zijn er te beklimmen, van steen, en de oude man beklimt ze langzaam, behoedzaam, alsof hij ze een voor een verzamelt om ze naar de eerste verdieping te drijven: hij de herder, zij makke dieren. Modesto is zijn naam. Hij dient al negenenvijftig jaar in dit huis, en is dus de priester ervan.

Als hij de laatste trede heeft bereikt, blijft hij staan voor de brede hal die zich zonder verrassingen voor zijn ogen uitstrekt: rechts de gesloten kamerdeuren van de Familie, vijf stuks; links zeven vensters, donker gemaakt door luiken van gelakt hout.

De dageraad is net aangebroken.

De oude man blijft staan, want hij heeft een eigen nummering bij te werken. Hij registreert de ochtenden die hij in dat huis heeft ingeluid, altijd op dezelfde manier. Hij voegt dus een eenheid toe die tot ver in de duizenden reikt. Het is een duizelingwekkende telling, maar dat stoort hem niet: het feit dat hij al van oudsher hetzelfde ochtendritueel uitvoert lijkt hem passend bij zijn beroep, in overeenstemming

met zijn karakter en kenmerkend voor zijn lot.

Nadat hij met zijn handpalmen over de gesteven stof van zijn broek heeft gestreken – aan de zijkant, ter hoogte van zijn dijen – buigt hij zijn hoofd een ietsje naar voren en zet zich weer in beweging. Hij negeert de deuren van de Familie, maar als hij bij het eerste raam is aangekomen, links van hem, blijft hij staan om de luiken te openen. Dat doet hij met soepele, nauwkeurige bewegingen. Die herhaalt hij bij elk raam, zeven keer. Dan pas kijkt hij naar buiten, om het licht van de dageraad dat in bundels door de ramen binnenvalt te beoordelen: hij kent alle mogelijke nuances ervan, en daaraan kan hij zien wat voor dag het zal worden; af en toe kan hij er vage beloftes uit afleiden. Aangezien ze op hem zullen vertrouwen – allemaal – is de mening die hij zich erover vormt van belang.

Versluierde zon, lichte bries, besluit hij. Zo zal het zijn.

Dan loopt hij terug door de gang, deze keer langs de wand die hij eerder negeerde. Hij doet de deuren van de Familie open, een voor een, en hardop verkondigt hij het begin van de dag met een zin die hij vijf keer herhaalt zonder timbre of stembuiging aan te passen.

Goedemorgen. Versluierde zon, lichte bries.

Vervolgens verdwijnt hij.

Hij bestaat niet meer totdat hij weer zijn opwachting maakt, onveranderd, in de ontbijtkamer.

Uit vroegere gebeurtenissen waarover voorlopig beter niet in detail kan worden getreden stamt de gewoonte tot dat plechtige ontwaken, dat uiteindelijk feestelijk en uitgerekt wordt. Het hele huis is erbij betrokken. Nooit voor dageraad, dat is de regel. Ze wachten op het licht en Modesto's dans bij

de zeven vensters. Dan pas beschouwen ze het allemaal als beëindigd, hun veroordeling tot het bed, de blindheid van het slapen en de gok van hun dromen. Ze waren dood, maar de stem van de oude man brengt hen weer tot leven.

Dan zwermen ze hun kamers uit, zonder zich eerst aan te kleden, zonder zelfs maar het soelaas van wat water op de ogen, in hun handen. Met de geur van de slaap nog aan de haren en tanden komen we elkaar tegen in de gangen, op de trappen, bij de deur van onze kamers, elkaar omhelzend als bannelingen die terugkeren uit een of ander ver oord, onge-lovig dat we zijn ontsnapt aan die betovering die de nacht ons lijkt. Uiteengedreven door de verplichte slaap, voegen we ons dan weer samen als een familie en monden we op de begane grond uit in de grote ontbijtkamer als een karst-rivier die nu aan het licht is gekomen, met een belofte van de zee. Dat doen we voor het merendeel lachend.

Het is dan ook echt een gedekte zee, die ontbijtdis; niemand heeft ooit overwogen het een 'ontbijttafel' te noemen, aangezien alleen de term 'ontbijtdis' uitdrukking kan geven aan de rijkdom, de overvloed en de redeloze duur ervan. Evident is de heidense betekenis van het bedanken; de ramp waaraan men is ontkomen, de slaap. Over alles waakt het onmerkbare heen en weer sluipen van Modesto en twee bedien-den. Op een normale dag, geen vastendag en geen feestdag, biedt de gebruikelijke uitstalling wit en bruin geroosterd brood, krullen boter op zilveren schaal-tjes, jam van negen fruitsoorten, honing en kastanjepasta, acht soorten gebak culminerend in een ongeëvenaarde croissant, vier taarten in verscheidene tinten, een kom slagroom, seizoensfruit dat al-tijd met geometrische symmetrie is gesneden, een keur aan zeldzame exotische vruchten, vers gelegde eieren gerang-

schikt in drie verschillende kooktijden, verse kaasjes plus een Engelse kaas genaamd Stilton, boerenham in dunne plakken, blokjes mortadella, runderconsommé, in rode wijn gekookt fruit, koekjes van maïsmeel, digestieve anijspastilles, marsepeinen kersen, hazelnootijs, een kan warme chocolademelk, Zwitserse pralines, drop, pinda's, melk, koffie.

Thee vindt men een gruwel, kamillethee voorbehouden aan zieken.

Het valt dus wel te begrijpen dat een maaltijd die door de meeste mensen wordt beschouwd als een snelle start van de dag, in dat huis daarentegen een complexe, eindeloze procedure is. De gangbare praktijk is dat ze urenlang aan tafel zitten, tot ze in de buurt komen van de lunch, waar ze in dat huis dan ook nooit aan toe komen, als in een Italische imitatie van de ietwat gewichtiger *brunch*. Slechts druppelsgewijs, af en toe, gaan er een paar van tafel om later weer terug te komen, gedeeltelijk aangekleed, of gewassen – de blaas gelegegd. Maar dat zijn details die nauwelijks worden opgemerkt. Aan de grote maaltijd schuiven namelijk ook de bezoekers van die dag aan, verwanten, kennissen, pleitbezorgers, leveranciers, eventuele autoriteiten, mannen en vrouwen van de kerk: ieder met een eigen thema. De Familie is gewoon hen daar te ontvangen, in de stroming van het onstuimige ontbijt, uit een soort demonstratieve informeelheid die niemand, ook zichzelf niet, zou kunnen onderscheiden van de opperste arrogantie, te weten dat je mensen ontvangt in je pyjama. De versheid van de boter en de perfecte baktijd van de confituurtaartjes geven hoe dan ook aanleiding tot hartelijkheid. De champagne die altijd op ijs staat, en ruimhartig wordt aanbevolen, is voor velen op zich al een motivatie voor hun aanwezigheid.

Vandaar dat er niet zelden tientallen mensen tegelijk aan de ontbijtdis zitten, ook al telt de Familie maar vijf personen, en nu eigenlijk vier, aangezien de Zoon weg is naar het Eiland.

De Vader, de Moeder, de Dochter, de Oom.

Tijdelijk in het buitenland, op het Eiland, de Zoon.

Uiteindelijk trekken ze zich tegen drie uur 's middags terug naar hun kamers, en een halfuur later komen ze daar stralend elegant en fris uit tevoorschijn, zoals iedereen zal erkennen. De centrale uren van de middag besteden we aan zaken – de fabriek, de boerderijen, het huis. Tegen het vallen van de avond de solitaire bezigheden – mediteren, uitvinden, bidden – of beleefdheidsbezoekjes. Het avondeten is aan de late kant en sober, het wordt niet per se gezamenlijk geconsumeerd, en zonder enige plechtigheid: het avondeten verblijft al onder de vleugel van de nacht, en daarom hebben we de neiging om het af te raffelen, als een overbodige inleiding. Zonder afscheid te nemen gaan we vervolgens naar het onbekende van de slaap, dat ieder op zijn eigen wijze bezweert.

Al honderddertien jaar lang is namelijk iedereen 's nachts gestorven in onze familie.

Dat verklaart alles.

In het bijzonder was het thema die ochtend het nut van baden in zee, jegens welk de Monseigneur, al slagroom in zijn mond stouwend, enige reserves koesterde. Voor zijn gevoel kwam er duidelijk een bepaalde onbekende moraal uit naar voren, zonder dat hij die overigens nauwkeurig durfde te omschrijven.

De Vader, een goedmoedig en indien nodig meedogen-

loos man, probeerde hem te helpen de kwestie helder te krijgen.

‘Wees zo vriendelijk, Monseigneur, me eraan te herinneren op welke plek daar precies over gesproken wordt in de Bijbel.’

Het ontwijkende antwoord werd gepareerd door de voordeurbel, waaraan eenieder slechts gematigde aandacht schonk, aangezien het vanzelfsprekend de zoveelste bezoeker betrof.

Het werd afgehandeld door Modesto. Toen die echter de deur opendeed stond hij ineens oog in oog met de Jonge Bruid.

Zij werd niet verwacht op deze dag, of misschien ook wel, maar dan waren ze het vergeten.

Ik ben de Jonge Bruid, zei ik.

U, constateerde Modesto. Toen keek hij om zich heen, stomverbaasd, want het was niet plausibel dat ik alleen was gekomen, maar toch was er nergens iemand te bekennen, zo ver het oog reikte.

Ze hebben me aan het begin van de oprijlaan afgezet, zei ik, ik had zin om rustig mijn stappen te tellen. En ik zette mijn koffer op de grond.

Ik was, zoals vooraf overeengekomen, achttien jaar oud.

Ik zou werkelijk geen enkele terughoudendheid voelen om me naakt op het strand te vertonen – verklaarde intussen de Moeder – aangezien ik altijd een bepaalde voorliefde voor de bergen heb gehad (veel van haar syllogismen waren inderdaad ondoorgrondelijk). Ik zou minstens tien mensen kunnen opnoemen, vervolgde ze, die ik naakt heb gezien, en dan heb ik het niet over baby’s of stervende bejaarden, voor wie ik nog een bepaald basaal begrip heb, ook al...

Ze viel stil toen de Jonge Bruid de kamer binnenkwam,

en dat deed ze niet zozeer omdat de Jonge Bruid de kamer binnenkwam maar omdat ze er werd geïntroduceerd door een alarmerend kuchje van Modesto. Misschien heb ik nog niet gezegd dat de oude man in negenenvijftig jaar trouwe dienst een laryngaal communicatiesysteem had ontwikkeld dat iedereen in de familie had leren ontcijferen als ware het spijkerschrift. Zonder zijn toevlucht te hoeven nemen tot het geweld van woorden, volstond een kuchje – of heel zelden twee, in de meest ingewikkelde vormen – dat zijn handelingen vergezelde, als een achtervoegsel dat de betekenis ervan verklaarde. Aan tafel serveerde hij bijvoorbeeld geen enkel gerecht zonder het vergezeld te laten gaan van een precisering met zijn epiglottis waarin hij zijn hoogstpersoonlijke mening legde. In het onderhavige geval introduceerde hij de Jonge Bruid met een licht aangezet, afstandelijk gesis. Dat duidde op, zoals iedereen wist, een verhoogd niveau van waakzaamheid, en dat is de reden waarom de Moeder stilviel, iets wat ze gewoonlijk niet deed, want in een normale situatie maakte het voor haar geen verschil of er een gast werd aangekondigd of dat er water werd bijgeschonken in haar glas – dat zou ze vervolgens kalmpjes opdrinken. Ze viel dus stil en keek naar de nieuwkomer. Ze registreerde haar prille leeftijd en zei met stijlvol automatisme: ‘Lieverd!’

Ze had niet het flauwste benul wie ik was.

Daarna opende zich kennelijk een kiertje in haar traditioneel wanordelijke geest, want ze vroeg: ‘Wat voor maand is het vandaag?’

Iemand antwoordde ‘mei’, waarschijnlijk de Apotheker, die altijd ongewoon precies werd van champagne.

Daarop riep de Moeder nogmaals ‘Lieverd!’, maar deze keer in het volle besef van wat ze zei.

Ongelooflijk hoe snel het mei is geworden dit jaar, dacht ze.

De Jonge Bruid maakte een lichte buiging.

Ze waren het vergeten, dat was alles. Het was allemaal overeengekomen, maar al zo lang van tevoren dat ze het zich vervolgens niet meer zo precies herinnerden. Daaruit moest niet worden afgeleid dat ze van idee waren veranderd: dat zou hoe dan ook veel te vermoeiend zijn geweest. Eenmaal besloten werd er nooit ergens op teruggekomen in dat huis, om evidente redenen van spaarzaam met emoties omgaan. Het was eenvoudigweg zo dat de tijd was verstreken met een snelheid die ze niet zo nodig hadden hoeven registreren, en nu was de Jonge Bruid er, waarschijnlijk om te komen doen wat al lang van tevoren was overeengekomen, met de officiële goedkeuring van iedereen: met de Zoon trouwen.

Het was irritant te moeten toegeven dat de Zoon feitelijk gezien niet aanwezig was.

Het leek echter niet van urgent belang om al te lang stil te blijven staan bij dat detail, dus wijdde men zich zonder aarzeling aan een opgewekt, algemeen welkomstkoor, afwisselend doorspekt met verrassing, opluchting of dankbaarheid: dat laatste jegens de loop van de dingen in het leven, die gewoon werd voortgezet, kennelijk onverschillig voor zaken waardoor de mensen zich lieten afleiden.

Aangezien ik nu eenmaal toch ben begonnen dit verhaal te vertellen (en wel ondanks de onthutsende reeks wederwaardigheden die me heeft getroffen, wat eenieder zou ontmoedigen een dergelijk project te ondernemen), kan ik niet nalaten de geometrie der feiten te verduidelijken, naarmate die stukje bij beetje in mijn herinnering opkomt, door bij-

voorbeeld aan te geven dat de Zoon en de Jonge Bruid elkaar hadden ontmoet toen zij vijftien en hij achttien was, en geleidelijk aan iets in elkaar waren gaan herkennen, namelijk een uitbundig correctief jegens de twijfels van het hart en de verveling van de jeugd.

Het is voorbarig om nu al uit de doeken te doen via welke opmerkelijke weg ze ertoe kwamen, maar het is belangrijk te weten dat ze al tamelijk snel tot de heuglijke conclusie kwamen dat ze met elkaar wilden trouwen. De respectievelijke families vonden het onbegrijpelijk, om redenen waarvan ik later wellicht nog in de gelegenheid zal zijn ze uit de doeken te doen, als de greep van deze droefheid uiteindelijk minder klemmend zal worden: maar de uitzonderlijke persoonlijkheid van de Zoon, waarvoor ik vroeg of laat genoeg kracht zal hebben om die te beschrijven, en de heldere vastberadenheid van de Jonge Bruid, waarvoor ik graag de helderheid zou vinden om die over te leveren, gaven aanleiding tot enige behoedzaamheid.

Er werd overeengekomen dat het beter was om rustig aan te doen, en men ging ertoe over enige technische kwesties op te lossen, met op de eerste plaats het feit dat de respectieve sociale posities niet volmaakt op één lijn lagen. Het was namelijk zo dat de Jonge Bruid de enige dochter was van een rijke veefokker die zich kon beroemen op wel vijf zoons, terwijl de Zoon behoorde tot een familie die al sinds drie generaties winst maakte met de productie en handel in wol en stoffen van een zekere kwaliteit. Aan geld was aan beide zijden geen gebrek: maar het was zonder twijfel een heel ander soort geld, het een ontsproten aan weefgetouwen en eeuwenoude elegantie, het ander aan mest en voorouderlijk gezwoeg. Die situatie leidde tot een leemte van bedaarde besluiteloosheid

die uiteindelijk impulsief werd gedicht toen de Vader op plechtige wijze meedeelde dat een huwelijk tussen agrarische rijkdom en industriële financiën de belichaming was van de natuurlijke ontwikkeling van de ondernemingsgeest in het Noorden, waarmee hij een duidelijke route van transformatie voor het hele land schetste. Hij leidde er de noodzaak uit af om sociale schema's die inmiddels tot het verleden behoorden achter zich te laten. Aangezien hij de zaak in die exacte bewoordingen formaliseerde, maar de opeenvolging daarvan oliede met een paar vakkundig geplaatste krachttermen, kwam zijn argumentatie op iedereen overtuigend over door de mengeling van onberispelijke rationaliteit en waarachtige natuurdrijf. We besloten enkel om te wachten tot de Jonge Bruid een beetje minder jong zou worden: om te voorkomen dat er eventuele vergelijkingen zouden worden getrokken tussen een zo weloverwogen huwelijk en bepaalde boerse verbintenissen die haastig en ietwat dierlijk werden gesloten. Wachten kwam niet alleen beslist heel goed uit, het leek ons ook de bekrachtiging van een superieure morele inslag. De plaatselijke clerus stemde direct in, zonder zich te bekommeren om de krachttermen.

Ze zouden dus gaan trouwen.

Nu ik toch bezig ben, en gezien het feit dat ik vanavond behept ben met een zekere onlogische lichtheid, wellicht veroorzaakt door de droeve lampen in deze kamer die men mij geleend heeft, voel ik de behoefte iets toe te voegen met betrekking tot datgene wat er kort na de verloving gebeurde, op het verrassende initiatief van de vader van de Jonge Bruid. Hij was een zwijgzame, misschien wel goede man, op zijn manier, maar ook grillig, of onberekenbaar, alsof zijn te nabije omgang met bepaalde werkdieren hem een trekje

van onschuldige onvoorspelbaarheid had verleend. Op een dag deelde hij in schaarse bewoordingen mee dat hij had gekozen voor een definitieve apotheose van zijn zaken door te emigreren naar Argentinië, teneinde weidegronden en markten te veroveren die hij tot in detail had bestudeerd tijdens de vreselijke, door mist belaagde winteravonden. De mensen die hem kenden concludeerden enigszins verward dat een dergelijke vastberadenheid vast en zeker was beïnvloed door de kilheid van het echtelijk bed die hij had ervaren, misschien ook een bepaalde illusie van verlate jeugd, en waarschijnlijk een kinderlijk vermoeden van eindeloze horisonten. Hij stak de oceaan over met drie zoons, uit noodzaak, en met de Jonge Bruid, als troost.

Zijn echtgenote en de overige zoons liet hij achter om hun landerijen te beheren, met het voornemen hen bij zich te laten komen zodra de zaken de goede kant op gingen, wat hij vervolgens ook inderdaad deed, een jaar later, waarbij hij zelfs al zijn eigendommen in het vaderland verkocht en op de pampa zijn hele vermogen vergokte aan de speeltafel. Hoe het ook zij, voor zijn vertrek bracht hij een bezoek aan de Vader van de Zoon en bevestigde hem op zijn erewoord dat de Jonge Bruid zich zodra haar achttiende jaar voltooid was zou komen melden om de huwelijksbelofte gestand te doen. De twee mannen drukten elkaar de hand, iets wat in die contreien een heilige handeling was.

Wat de twee verloofden betrof, die namen ogenschijnlijk kalm maar heimelijk verward afscheid van elkaar: ze hadden, moet ik zeggen, goede redenen om zowel het een als het ander te zijn.

Toen de agrariërs eenmaal waren uitgevaren, bracht de Vader enkele dagen door in een voor hem ongebruikelijk

stilzwijgen, daarbij gebruiken en gewoonten die hij onmisbaar achtte verwaarlozend. Enkele van zijn meest bijgebleven beslissingen waren ontstaan uit dergelijke opheffingen van zijn aanwezigheid, zodat de hele Familie zich al had voorbereid op belangrijke vernieuwingen toen de Vader zich uiteindelijk op beknopte, maar klaarheldere wijze uitte. Hij zei dat eenieder zijn eigen Argentinië had, en voor hen, leiders in de textielsector, gold dat hun Argentinië de naam Engeland droeg. Het was inderdaad zo dat ze al enige tijd naar de overkant van het Kanaal keken hoe bepaalde fabrieken hun productielijn op verbazingwekkende wijze optimaliseerden: tussen de regels door vermoedden ze duizelingwekkende winsten. We moeten er gaan kijken, zei de Vader, en eventueel hun voorbeeld imiteren. Toen wendde hij zich tot de Zoon.

Jij gaat, nu je toch eenmaal gesetteld bent, zei hij, een beetje sjoemelend met de feitelijke omstandigheden.

Zo was de Zoon dus vertrokken, en ook tot zijn genoegen, met de missie om de geheimen van de Engelsen te bestuderen en de beste ervan mee te nemen, voor de toekomstige welvaart van de Familie. Niemand had verwacht dat hij binnen een paar weken zou terugkeren, en later realiseerde niemand zich dat hij ook niet binnen een paar maanden was teruggekeerd. Maar zo waren ze, ze hadden geen besef van de aaneenrijging der dagen, aangezien het hun streven was om slechts één volmaakte dag te beleven die tot in het oneindige werd herhaald: de tijd was voor hen een fenomeen met onstabiele contouren, dat in hun leven weerklonk als een vreemde taal.

Elke ochtend stuurde de Zoon ons vanuit Engeland een telegram, met de onveranderlijke tekst: *Alles goed*. Hij doelde

daarmee uiteraard op de hinderlaag van de nacht. Het was het enige bericht waar we thuis echt op zaten te wachten: voor het overige zouden we het veel te vermoeiend hebben gevonden om te betwijfelen of de Zoon tijdens zijn langdurige afwezigheid iets anders zou kunnen doen dan zijn taak, op z'n hoogst gelardeerd met wat mild benijdenswaardig vermaak. Klaarblijkelijk waren er vele fabrieken in Engeland die een diepgaande analyse verdienden. We wachtten niet langer op hem, hij zou vanzelf wel terugkomen.

Maar de Jonge Bruid keerde eerder terug dan hij.

Laat me je eens bekijken, zei de Moeder stralend nadat het tafelgezelschap zich weer had hersteld.

Ze keken allemaal naar haar.

Ze bespeurden een nuance die ze niet zouden kunnen benoemen.

Die werd alsnog benoemd door de Oom, ontwakend uit de slaap die hij al tijden sliep, languit in een fauteuil – een glas champagne, tot de rand toe gevuld, tussen zijn vingers geklemd.

U hebt vast veel gedanst, juffrouw, daarginds. Dat doet me deugd.

Toen dronk hij een slok champagne en viel weer in slaap.

De persoon van de Oom was een welkome persoon in de familie, en onvervangbaar.

Een mysterieus syndroom, waarvan hij de enige bekende lijder was, hield hem ingekwartierd in een eeuwige slaap waaruit hij gedurende zeer korte intervallen alleen heel even ontwaakte om deel te nemen aan het gesprek, met een stiptheid die we inmiddels allemaal gewoon waren als voor de hand liggend te beschouwen, maar die natuurlijk

eigenlijk geheel onlogisch was. Iets in hem was in staat om zelfs in zijn slaap alle gebeurtenissen en alle woorden te registreren. Sterker nog, het feit dat hij van elders kwam leek hem vaak een zodanige helderheid te verschaffen, of een zo opmerkelijke blik op de zaken, dat de momenten waarop hij ontwaakte en de bijbehorende uitingen er een bijna orakelachtige, profetische weerklank door verkregen. Dat feit stelde ons zeer gerust, omdat we wisten dat we te allen tijde konden rekenen op een zo uitgeruste geest als invaller dat daarmee elke knoop die zich in het huishoudelijk redeneren of het dagelijks leven voordeed als bij toverslag kon worden ontward. Bovendien stonden we niet ongenegen tegenover de verbijstering waarmee vreemden op die opmerkelijke staaltjes reageerden, een detail dat ons huis iets extra aantrekkelijks verschafte. Terugkerend naar hun eigen familie namen de gasten niet zelden de legendarische herinnering met zich mee aan die man die kon slapen in behoorlijk ingewikkelde houdingen, waarvan het vasthouden van een tot de rand gevuld glas champagne nog maar een simpel voorbeeld was. Hij kon zich al slapend scheren, en niet zelden had men hem zien slapen terwijl hij pianospeelde, al kwamen de staccato noten wel met een lichte vertraging. Er waren zelfs mensen die beweerden dat ze hem diep in slaap hadden zien tennissen: kennelijk ontwaakte hij alleen wanneer er van speelhelft werd gewisseld. Ik vermeld het voor de volledigheid, maar ook omdat ik vandaag het idee heb dat ik een samenhang zie in alles wat me overkomt, en daardoor valt het me sinds een paar uur licht om klanken te horen die anders, in de greep van de verwarring, onhoorbaar worden: bijvoorbeeld hoe het leven tinkelt, vaak, op het marmeren blad van de tijd, als parels die men laat vallen.

Hoe komisch de levenden zijn – die specifieke omstandigheid.

Ja, dat is het, u hebt vast veel gedanst, beaamde de Moeder, ik had het niet beter kunnen zeggen, en ik ben trouwens ook nooit dol geweest op fruittaarten (veel van haar syllogismen waren inderdaad ondoorgrondelijk).

Tango's? vroeg notaris Bertini geschokt, want alleen al het uitspreken van het woord 'tango' had voor hem iets erotisch.

Tango's? Argentinië? In dat klimaat? vroeg de Moeder, maar het was niet duidelijk aan wie.

Ik kan u verzekeren dat de tango duidelijk van Argentijnse oorsprong is, hield de notaris vol.

Toen klonk de stem van de Jonge Bruid.

Ik heb drie jaar op de pampa gewoond. Onze buurman woonde op twee dagen paardrijden. Een priester bracht ons eens in de maand de eucharistie. Eens in het jaar gingen we op reis naar Buenos Aires, met het idee om de opening van het operaseizoen bij te wonen. Maar we kwamen nooit op tijd aan. Het was altijd veel verder dan we hadden gedacht.

Dat is beslist niet erg praktisch, merkte de Moeder op. Hoe was je vader van plan een man voor je te vinden op die manier?

Iemand wees haar erop dat de Jonge Bruid al aan de Zoon was beloofd.

Uiteraard, dachten jullie dat ik dat niet wist? Ik zei het gewoon in het algemeen.

Maar het is wel zo, zei de Jonge Bruid, ze dansen de tango daarginds. Echt prachtig, zei ze.

Men bespeurde de mysterieuze schommeling van de ruimte die altijd voorafging aan het onvoorspelbare ontwaaken van de Oom.

De tango geeft een verleden aan wie er geen heeft en een toekomst aan wie er niet op hoopt. Toen viel hij weer in slaap.

Terwijl de Dochter vanaf haar stoel naast de Vader zwijgend toekeek.

Ze had dezelfde leeftijd als de Jonge Bruid, een leeftijd die ik, tussen twee haakjes, al heel wat jaren niet meer heb. (Nu ik daaraan terugdenk zie ik alleen maar een grote verwarring, maar ook, wat me interessant lijkt, de verspilling van een ongekende en onbenutte schoonheid. En dat brengt me overigens weer terug bij het verhaal dat ik zou willen vertellen, al was het maar om me het leven te redden, maar beslist ook om de eenvoudige reden dat dat nu eenmaal mijn vak is.) De Dochter, daar had ik het over. Ze had van de Moeder een schoonheid geërfd die in die contreien iets aristocratisch had: aangezien er voor de vrouwen van die streek wel beperkte flitsen van bekoorlijkheid waren weggelegd – de vorm van de ogen, een stel gelukkige benen, het ravenzwart van hun haar – maar nooit die complete, ronde volmaaktheid (kennelijk de vrucht van eeuwenlange verbeteringen aangebracht in de opeenvolging van talloze generaties) waarop de Moeder nog altijd kon bogen en waarvan zij, de Dochter, op wonderbaarlijke wijze een replica vertoonde, bovendien nog met het gulden patina van de fortuinlijke leeftijd eroverheen. En tot zover geen probleem. Maar de waarheid wordt duidelijk wanneer ik uit mijn elegante roerloosheid stap en me in beweging zet, daarbij onherstelbare hoeveelheden ongelukkigheid verplaatsend, vanwege het onherroepelijke feit dat ik mank ben. Een ongeluk, ik was een jaar of acht. Een kar die was los geglipt, een paard dat zich plotseling schudde in een nauw straatje tussen de huizen in de stad. De

vermaarde artsen die er vanuit het buitenland bij waren gehaald deden de rest, niet eens uit incompetentie, misschien pure pech, maar op een ingewikkelde en hoe dan ook pijnlijke manier. Nu sleep ik tijdens het lopen met mijn ene been, het rechter, dat hoewel het perfect gevormd is voelt alsof het is behept met een redeloos gewicht, en alsof het geen idee heeft hoe het een harmonieus geheel moet vormen met de rest van mijn lichaam. De voet wordt zwaar neergezet, een beetje als een dood gewicht. Ook mijn arm is niet normaal, die lijkt slechts drie posities te kunnen aannemen, en dan niet eens de elegantste. Je zou bijna zeggen dat het een robotarm was. Als je mij dus van een stoel ziet opstaan en naar je toe ziet komen, voor een begroeting, of als ik een beleefdheidsgeste uit, is dat een vreemde gewaarwording, waarvan de term 'desillusie' een vaag idee kan geven. Ik ben onnoemelijk mooi, maar zodra ik me ook maar enigszins voortbeweeg verbrokkel ik, waardoor in een oogwenk alle bewondering in medelijden omslaat, en alle begeerte in gêne.

Dat is iets wat ik weet. Maar ik heb geen aanleg voor droefheid, noch talent voor verdriet.

Terwijl de conversatie was overgegaan op de late bloei van de kersenbomen, liep de Jonge Bruid naar de Dochter en bukte zich om haar op beide wangen te kussen. Zij stond niet op, want op dat moment wilde ze mooi zijn. Ze praatten zachtjes, alsof ze oude vriendinnen waren, of misschien vanwege het plotselinge verlangen om dat te worden. Instinctief begreep de Dochter dat de Jonge Bruid een soort afstandelijkheid had aangeleerd, en dat ze die nooit zou afdanken, aangezien ze die had gekozen als haar persoonlijke, unieke vorm van elegantie. Ze zal altijd naïef en mysterieus blijven, dacht ze. Men zal haar adoreren.